

KOMUNIKAT PRASOWY nr 67/23

Luksemburg, 27 kwietnia 2023 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-340/21 | Natsionalna agentsia za prihodite

Niezgodny z prawem dostęp osób trzecich do danych osobowych pociąga za sobą odpowiedzialność administratora za domniemaną winę i może prowadzić do powstania podlegającej naprawieniu szkody niemajątkowej

Aby administrator mógł zostać zwolniony z odpowiedzialności, musi udowodnić, że w żaden sposób nie odpowiada za zdarzenie, które doprowadziło do powstania szkody. Obawa przed nieuczciwym wykorzystaniem danych osobowych w przyszłości może stanowić szkodę niemajątkową uprawniającą do odszkodowania jedynie pod warunkiem, że chodzi o rzeczywistą i pewną szkodę emocjonalną, a nie o zwykłą trudność lub niedogodność

15 lipca 2019 r. bułgarskie media rozpowszechniły informacje na temat nieuprawnionego dostępu do systemu informatycznego bułgarskiej narodowej agencji przychodów skarbowych (NAP). W Internecie opublikowano różne informacje podatkowe i ubezpieczeniowe milionów osób. Szereg osób, w tym V.B., wniosło powództwa przeciwko NAP o zasądzenie odszkodowania za szkodę niemajątkową wyrażającą się w niepokoju i obawach, że jej dane osobowe mogą zostać wykorzystane w sposób nieuczciwy w przyszłości. Zdaniem V.B., NAP naruszyła przepisy krajowe oraz obowiązek podjęcia odpowiednich środków w celu zapewnienia odpowiednich standardów bezpieczeństwa przy przetwarzaniu danych osobowych jako administrator. Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo, uznając, że agencja nie ponosi winy za ujawnienie danych, że ciężar dowodu co do odpowiedniego charakteru przyjętych środków spoczywa na V.B., i że żadna szkoda niemajątkowa nie podlega naprawieniu. Rozpatrujący środek zaskarżenia najwyższy sąd administracyjny zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi **wykładni ogólnego rozporządzenia o ochronie danych¹ w celu określenia warunków przyznania odszkodowania za szkodę niemajątkową osobie, której dane osobowe, będące w posiadaniu agencji publicznej, zostały opublikowane w Internecie w wyniku ataku hakerskiego.**

W przedstawionej dziś opinii rzecznik generalny Giovanni Pitruzzella stwierdził, że na administratorze spoczywa obowiązek wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, aby przetwarzanie odbywało się zgodnie z rzezonym rozporządzeniem. Odpowiedni charakter tych środków należy określić z uwzględnieniem natury, zakresu stosowania, kontekstu i celów przetwarzania oraz prawdopodobieństwa i wagi ryzyka naruszenia praw i wolności osób fizycznych, na podstawie oceny każdego przypadku z osobna.

W pierwszej kolejności rzecznik generalny uznał, że **wystąpienie „naruszenia danych osobowych” nie jest wystarczające samo w sobie do stwierdzenia, że wdrożone przez administratora środki techniczne i organizacyjne nie były „odpowiednie” dla zapewnienia ochrony danych.** Dokonując wyboru środków, administrator musi wziąć pod uwagę szereg czynników, w tym „stan wiedzy technicznej”, który pozwala

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119, s. 1).

na ograniczenie poziomu technologicznego wdrażanych środków do tego, co jest racjonalnie możliwe w chwili przyjęcia środków, a także koszty wdrożenia. Wybór administratora podlega ewentualnej sądowej kontroli zgodności. Ocena odpowiedniego charakteru środków musi opierać się na równowadze między interesami osoby, której dane dotyczą a interesami finansowymi i możliwościami technologicznymi administratora, z poszanowaniem ogólnej zasady proporcjonalności.

W drugiej kolejności rzecznik generalny sprecyzował, że oceniając, czy **środki techniczne i organizacyjne są odpowiednie**, sąd krajowy musi przeprowadzić kontrolę, która obejmuje konkretną analizę zarówno treści tych środków, jak i sposobu ich wdrożenia oraz praktycznych skutków. Kontrola sądowa powinna zatem uwzględniać wszystkie czynniki zawarte w rozporządzeniu. Wśród owych czynników przyjęcie kodeksów postępowania lub systemów certyfikacji może stanowić przydatny element oceny w celu wywiązania się z ciężaru dowodu i związanej z tym kontroli sądowej. To na administratorze spoczywa ciężar udowodnienia, że rzeczywiście przyjął środki przewidziane w kodeksie postępowania, podczas gdy certyfikacja stanowi sama w sobie dowód zgodności z rozporządzeniem dokonanych operacji przetwarzania. Ze względu na to, że środki muszą być w razie potrzeby poddawane przeglądowi i uaktualniane, sąd powinien również wziąć pod uwagę tę okoliczność.

W trzeciej kolejności rzecznik generalny wyjaśnił, że **ciężar dowodu w odniesieniu do odpowiedniego charakteru środków spoczywa na administratorze**. Zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej do wewnętrznego porządku prawnego każdego państwa członkowskiego należy określenie dopuszczalnych metod dowodowych i ich mocy dowodowej, w tym środków dowodowych.

W czwartej kolejności, okoliczność, że naruszenia rozporządzenia dopuściła się osoba trzecia nie stanowi sama w sobie podstawy zwolnienia administratora z odpowiedzialności. **Aby administrator mógł zostać zwolniony z odpowiedzialności, musi on udowodnić za pomocą wysokiego standardu dowodu, że w żaden sposób nie ponosi winy za zdarzenie, które doprowadziło do powstania szkody**. Niezgodne z prawem przetwarzania danych osobowych może w istocie przemawiać za uznaniem zaostrzonego charakteru odpowiedzialności z tytułu domniemanej winy. Wynika z tego możliwość przedstawienia przez administratora dowodu zwalniającego z odpowiedzialności.

Wreszcie, zdaniem rzecznika generalnego, **szkoda polegająca na obawie przed potencjalnym nieuczciwym wykorzystaniem w przyszłości danych osobowych, której istnienie wykazała osoba, której dane dotyczą, może stanowić szkodę niemajątkową uprawniającą do odszkodowania**. Osoba, której dane dotyczą, winna wykazać, iż poniosła rzeczywistą i pewną szkodę emocjonalną, a nie zwykłą trudność lub niedogodność.

WAŻNE: Opinia rzecznika generalnego nie jest wiążąca dla Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

WAŻNE: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich zwrócić się do Trybunału w ramach zawistego przed nimi sporu z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub w przedmiocie ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

